

Dr Jarosław Krajka
Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie
Szkola Wyższa Psychologii Społecznej w Warszawie

OD E-LEARNING DO E-TEACHING.
PROBLEMY ROZWIJANIA KOMPETENCJI INFORMACYJNO-MEDIALNEJ
NAUCZYCIELI JĘZYKÓW OBCYCH

Streszczenie

W dobie wyzwań stawianych przez wszechobecne komputery i Internet, nauczyciel języka obcego, oprócz posiadania kompetencji językowej, komunikacyjnej, socjolingwistycznej, interkulturowej i innych, musi sprostać oczekiwaniom uczniów wspomagając proces nauczania przy pomocy technologii informacyjnej i komunikacyjnej. Proces kształcenia nauczycieli w tej dziedzinie, wobec wymagań stawianych w procesie zdobywania kolejnych stopni awansu zawodowego, powinien być odpowiednio wyważony, uwzględniając zarówno umiejętności obsługi programów komputerowych, znajdowania i ewaluowania materiałów dydaktycznych, tworzenia ćwiczeń i lekcji w oparciu o materiały internetowe, wreszcie prowadzenia kursów na odległość. W artykule podjęty zostanie temat procesu kształcenia nauczycieli w dziedzinie technologii informacyjnej i komunikacyjnej ze szczególnym uwzględnieniem problemów selekcji treści oraz prowadzenia kursu.

Wstęp

Znaczenie komputerów i Internetu, a precyzyjniej mówiąc technologii informacyjnej (TI) czy technologii informacyjnej i komunikacyjnej (TIK) w pracy każdego nauczyciela jest obecnie nie do podważenia. Przy dynamicznym rozwoju nowych technologii, wielkiej ekspansji Internetu we wszystkich dziedzinach życia codziennego oraz rozpowszechnieniu oprogramowania edukacyjnego różnego typu, przygotowanie i prowadzenie procesu dydaktycznego wspomagane komputerowo może uzyskać nowy wymiar, wydatnie zwiększając efektywność pracy i skuteczność przekazywania treści uczniom. Istotne jest, aby nowoczesny nauczyciel języka obcego nie tylko był świadomy istniejących możliwości w dziedzinie narzędzi i środków technologii informacyjnej, ale umiał je wykorzystać w procesie nauczania oraz w ograniczonym zakresie modyfikować do swoich potrzeb.

Ponieważ jednocześnie kompetencja informacyjno-medialna każdego nauczyciela została bardzo wyraźnie określona w odpowiednich przepisach, zarówno dotyczących

wymagań koniecznych do spełnienia w celu uzyskania kolejnych stopni awansu zawodowego nauczycieli, jak i standardów kształcenia nauczycieli w szkole wyższej, należy zastanowić się nad zadaniami szkoły wyższej w dziedzinie kształtowania kompetencji informacyjno-medialnej przyszłych nauczycieli języków obcych. W związku z tym, w artykule podjęty zostanie temat tworzenia i prowadzenia kursu "Technologia informacyjna w pracy nauczyciela i tłumacza języka obcego" w odniesieniu do wymagań określonych w zasadach awansu zawodowego nauczycieli i standardach kształcenia nauczycieli oraz określonej specyfiki nauczania języka obcego.

Technologia informacyjna w procesie kształcenia nauczycieli (*in-service*)

Waga wiedzy i umiejętności z zakresu TI w pracy każdego nauczyciela została odzwierciedlona już w 2000 roku w Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej w sprawie uzyskiwania stopni awansu zawodowego przez nauczycieli, na mocy którego umiejętność wykorzystywania w pracy TI stała się jednym z wymogów niezbędnych do uzyskania stopni nauczyciela mianowanego i dyplomowanego, co zostało utrzymane w nowych regulacjach prawnych w roku 2004. W odpowiedzi na ten fakt doskonalenie zawodowe czynnych nauczycieli języków obcych (*in-service*) w dziedzinie TI prowadzone było przez różne placówki i podmioty (m.in. Program INSETT, The British Council ICT Project for EFL Teachers, programy Interklasa czy Intel – Nauczanie ku Przyszłości na szczeblu centralnym, a ośrodki doskonalenia nauczycieli czy doradców metodycznych na szczeblu lokalnym – por. Krajka, 2004a).

Wobec braku sprecyzowanych treści w formie standardów, zawartość kursów dla nauczycieli języków obcych znacznie się od siebie różniła, nie zawsze w pełni odpowiadając oczekiwaniom uczestników. Cechą charakterystyczną szkoleń prowadzonych tuż po roku 2000 był stosunkowo duży nacisk położony na wiedzę i umiejętności ogólnej obsługi komputera i najczęściej używanego oprogramowania (edytor tekstu, arkusz kalkulacyjny, klient poczty elektronicznej, przeglądarka internetowa, program do edycji grafiki), w celu zbudowania podstaw wiedzy komputerowej (*computer literacy*). Pewna dysproporcja pomiędzy nabyciem umiejętności obsługi a faktycznymi zastosowaniami przedmiotowymi mogła być w dużej mierze odzwierciedleniem potrzeb uczestników kursów, głównie nauczycieli nie uczestniczących w zajęciach obsługi komputera podczas swojej edukacji na szczeblu szkoły średniej i studiów w szkole wyższej. Specyfika procesu szkolenia w tym okresie jest widoczna w przykładowym sylabusie kursu zorganizowanego w Wojewódzkim

Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli w Lublinie przez The British Council i Program INSETT Lublin w roku 2000.

THE BRITISH COUNCIL POLAND PROGRAM INSETT LUBLIN WOJEWÓDZKI OŚRODEK DOSKONALENIA NAUCZYCIELI W LUBLINIE <i>Wykorzystanie komputerów i Internetu w nauczaniu języka angielskiego – Technologia Informatyczna w szkole</i>	
<u>CZEŚĆ I: OBSŁUGA KOMPUTERA, NAUKA PROGRAMÓW KOMPUTEROWYCH (20 h)</u>	
<u>MODUŁ I – Podstawy techniki komputerowej, (4 godziny)</u> Elementy komputera i ich funkcje. Podstawowe usługi systemu operacyjnego oraz zasady organizacji środowiska pracy do efektywnego wykorzystania komputera. Zdobycie umiejętności wykonywania podstawowych zadań przy pomocy komputera.	
<u>MODUŁ II – Edytor tekstu, (5 godzin)</u> Redagowanie i przetwarzania tekstu, korzystania z edytora tekstu MS WORD w celu tworzenia dokumentów.	
<u>MODUŁ III – Prezentacje komputerowe, (5 godzin)</u> Przygotowywanie materiałów graficznych jako elementów składowych. Wykorzystanie programu MS POWER POINT do tworzenia prezentacji multimedialnych.	
<u>MODUŁ IV – Internet, (6 godzin)</u> Korzystanie z komputerowych sieci lokalnych i rozległych (Internet). Znajomość pojęć sieciowych. Umiejętność korzystania z podstawowych usług sieciowych. Publikowanie w Internecie.	
<u>CZEŚĆ II: INTERNET I PROGRAMY KOMPUTEROWE W NAUCZANIU J. ANGIELSKIEGO – METODYKA NAUCZANIA WSPOMAGANEGO INTERNETEM (20 h)</u>	
	1. Internet w nauczaniu (1 h) 2. Wspomaganie nauczania poszczególnych sprawności językowych (2 h) 3. Lekcje Internetowe jako sposób wzbogacania podręcznika (2 h) 4. Przeprowadzanie lekcji internetowych (3 h) 5. Wykorzystanie email w nauczaniu (2 h) 6. Chat – rozwijanie umiejętności komunikatywnych w Internecie (2 h) 7. Tworzenie klasowej strony WWW i jej wykorzystanie w procesie nauczania (2 h) 8. Internet jako źródło pomocy naukowych i samodoskonalenia nauczyciela (2 h) 9. Metoda pracy projektowej z wykorzystaniem prezentacji komputerowych (2 h) 10. Edukacyjne programy multimedialne i ich zastosowanie w nauczaniu w klasie (2 h)

Tabela 1. Sylabus kursu TI dla nauczycieli języków obcych prowadzonego w WODN w Lublinie w roku 2000.

Z uwagi na specyfikę doskonalenia nauczycieli czynnych zawodowo uwarunkowaną takimi czynnikami jak krótkie, intensywne kursy; brak czasu na konsolidację przekazanych treści;

niemożność precyzyjnego określenia poziomu wyjściowego uczestników czy istotne różnice w ich motywacji, w programach szkoleniowych TIK dużo większy nacisk był położony na elementy budowania kompetencji komputerowej (*computer literacy*) niż na elementy metodyki nauczania wspomaganego komputerowo (*Computer-Assisted Language Learning*), a zwłaszcza takie elementy jak:

1. przykładowe struktury internetowych ćwiczeń językowych: *telefieldtrips*, *treasure hunts*, *WebQuests*, *ask-an-expert*, *keypal exchanges*, *online research modules* (Harris, 1995a; Harris, 1995b; March, 1997);
2. analiza autentycznych stron internetowych oraz procesu tworzenia lekcji opartych na materiałach internetowych (Krajka, 2004b);
3. nawiązywanie i prowadzenie projektów elektronicznej wymiany międzynarodowej (Krajka, 2001);
4. narzędzia komunikacyjne (*Computer-Mediated Communication tools*) i ich zastosowanie w nauczaniu (uczniowskie grupy dyskusyjne, blogi, wiki) (Godwin-Jones, 2003);
5. narzędzia autorskie (*authoring tools*), umożliwiające tworzenie interaktywnych lub nieinteraktywnych ćwiczeń językowych (zadania typu *multiple-choice*, *cloze*, *matching*, krzyżówki, rekonstrukcja tekstu) – Krajka, 2003.

Przy selekcji treści do kursów prowadzonych w trybie *in-service* należy dokonać odpowiedniej analizy potrzeb oraz umiejętności komputerowych (patrz "Analiza potrzeb i umiejętności uczestników" w Aneksie), jednak ważne jest też odpowiednie rozpoznanie uwarunkowań logistycznych, w jakich funkcjonują nauczyciele-uczestnicy kursu, a mianowicie warunków dostępu do komputera i Internetu w domu i w szkole, możliwości dostępu do pracowni komputerowej w celu prowadzenia zajęć wspomaganych komputerowo, możliwości technicznych (szybkość łącza, specyfikacja sprzętu) i finansowych (wyposażenie szkoły w oprogramowanie biurowe i językowe multimedia). W odniesieniu do tak zbadanego profilu uczestnika należy dobrać treści (z tych podanych powyżej) oraz liczbę godzin i sposób realizacji tak, aby jak najpełniej zrealizować oczekiwania nauczycieli dając im jednocześnie wiedzę i umiejętności, które będą mogli realnie zastosować w pracy zawodowej.

Niezwykle istotnym warunkiem uzyskania efektywności procesu doskonalenia oraz zapewnienia odpowiedniego oddziaływania przekazanych treści w pracy nauczyciela jest taki dobór treści, środków i narzędzi realizacji, który umożliwi wszystkim nauczycielom możliwość doskonalenia oraz zastosowania zdobytych umiejętności niezależnie od kontekstu

edukacyjnego. W związku z tym, podczas planowania, przygotowania oraz prowadzenia szkolenia należy pamiętać o spełnieniu następujących warunków:

1. wybór możliwie najszerzej dostępnych narzędzi informatycznych (np. popularne edytory tekstu);
2. budowanie świadomości uczestników o możliwych alternatywnych środkach i możliwościach ich pozyskiwania (np. darmowe oprogramowanie biurowe Open Source);
3. oparcie programu szkoleniowego w dużo większym stopniu na darmowych usługach dostępnych w sieci Internet (np. darmowe korpusy i konkordancery) a nie na komercyjnie dostępnych ekwiwalentnych produktach (*WordSmith Tools*);
4. budowanie autonomii nauczyciela poprzez umiejętność funkcjonowania w specjalistycznych grupach dyskusyjnych;
5. pokazanie funkcjonowania darmowych portali hostingowych (np. oferujących hosting blogów, stron WWW czy kursów nauczania na odległość) oraz zalet i wad korzystania z nich;
6. połączenie uczestników szkolenia w funkcjonującą również po zakończeniu kursu społeczność zawodową (*Community of Practice*) przy pomocy grupy dyskusyjnej, newslettera czy tematycznego blogu.

Realizacja kształcenia w zakresie TIK w szkole wyższej

Do niedawna proces kształcenia przyszłych nauczycieli zwłaszcza na kierunkach humanistycznych nie zawsze obejmował szkolenie z zakresu technologii informacyjnej i komunikacyjnej w nauczaniu danego przedmiotu, wskutek czego absolwenci nie byli wyposażeni w wiedzę i umiejętności niezbędne do wspomagania procesu dydaktycznego przez komputer i Internet (por. Krajka, 2002, gdzie znaleźć można bardziej dokładną analizę roli i miejsca TI w kształceniu nauczycieli j. angielskiego). Negatywnym skutkiem tego istotnego zaniedbania był również fakt braku ciągłości wiedzy i umiejętności komputerowych nabywanych przez uczniów w gimnazjum i szkole średniej.

Standardy kształcenia nauczycieli obejmowały w sylwetce absolwenta jako jeden z elementów "przygotowanie w zakresie wykorzystywania technologii informacyjnych i komunikacyjnych w nauczaniu", przy jednoczesnym określeniu wymogów posiadania kompetencji informacyjno-medialnej, "wyrażającą się umiejętnością korzystania z technologii informacyjnej i komunikacyjnej oraz ich stosowania w nauczaniu" (Rozporządzenie Ministra

Edukacji Narodowej i Sportu w sprawie standardów kształcenia nauczycieli z 23 września 2003 r). Jednak wobec braku określenia wymiaru zajęć/sposobu realizacji przez szkoły wyższe tego zapisu, a w szczególności braku wymogu zajęć z technologii informacyjnej, realizacja kształcenia nauczycieli j. obcych w dziedzinie TI była często fikcją.

Dopiero nowe regulacje, usankcjonowane Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 września 2004 roku w sprawie standardów kształcenia nauczycieli określające szczegółowo program kształcenia specjalizacji nauczycielskiej, wprowadziły jako jeden z bloków kształcenie w zakresie technologii informacyjne przygotowujące do posługiwania się TI, w tym jej wykorzystywania w nauczaniu przedmiotu (prowadzeniu zajęć). Co prawda brak jest dokładnego określenia godzinowego, jednak zapis "Technologia informacyjna - w wymiarze uzależnionym od posiadanej przez studentów wiedzy i umiejętności oraz potrzeb wynikających z zakresu kształcenia, zapewniającym przygotowanie do posługiwania się technologią informacyjną, w tym jej wykorzystywania w nauczaniu przedmiotu (prowadzeniu zajęć), umożliwiającym opanowanie wiedzy i umiejętności w zakresie określonym w niniejszym rozporządzeniu", wraz z dokładnym określeniem treści programowych, powinno w większym stopniu mobilizować szkoły wyższe do realizacji tego ważnego elementu kształcenia.

Zgodnie z wielokrotnie wyrażanymi postulatami środowiska informatycznego (Sysło, 2001; Sysło, 2003) określone zostały treści, które należy realizować podczas zajęć w odniesieniu do specyfiki nauczania określonego kierunku/specjalności w następujących działach:

1. Podstawy posługiwania się terminologią (pojęciami), sprzętem (środkami), oprogramowaniem (narzędziami) i metodami technologii informacyjnej.
2. Technologia informacyjna jako składnik warsztatu pracy nauczyciela.
3. Rola i wykorzystanie technologii informacyjnej w dziedzinie właściwej dla nauczanego przedmiotu (prowadzonych zajęć).
4. Aspekty humanistyczne, etyczno-prawne i społeczne w dostępie i korzystaniu z technologii informacyjnej.

Na podstawie szczegółowych treści kształcenia określonych w standardach można budować programy kursów technologii informacyjnej dla studentów filologii, jednak należy pamiętać o fakcie, że kształtowanie umiejętności powinno brać za punkt wyjścia zakładane lub faktyczne umiejętności komputerowe absolwentów szkół średnich (określone przez *Podstawę Programową Kształcenia Ogólnego*, programy nauczania oraz poradniki metodyczne podręczników do nauczania technologii informacyjnej). Mimo jednak skądinąd

ślusznego założenia, że każdy student filologii ukończył kurs informatyki w gimnazjum oraz technologii informacyjnej w liceum i powinien posiadać odpowiednie umiejętności komputerowe, jednak konieczne jest przeprowadzenie analizy stopnia tych umiejętności w postaci testu praktycznego bądź obserwacji pracy studenta.

Drugim bardzo istotnym czynnikiem determinującym wybór treści nauczania jest określenie umiejętności wchodzących w skład kompetencji informacyjno-medialnej niezbędnych studentom w procesie kształcenia w szkole wyższej. W związku z tym, wskazane wydaje się rozważenie umieszczenia w programie następujących treści:

- poszukiwanie i ewaluacja stron internetowych;
- tworzenie, redagowanie i poprawianie dokumentów z użyciem komputerowych narzędzi recenzowania i współdzielenia dokumentów;
- korzystanie z zasobów słownikowych i encyklopedycznych dostępnych w Internecie z zastosowaniem różnych trybów dostępu (integracja słownika z przeglądarką czy edytorem tekstu, tworzenie "dictionary pages");
- znajdowanie, subskrypcja i korzystanie z tematycznych grup dyskusyjnych;
- tworzenie prezentacji komputerowych.

Wyżej opisane elementy, a więc umiejętności komputerowe uczestników, potrzeby wynikające z procesu nauczania na studiach oraz docelowe wymogi awansu zawodowego w dziedzinie TIK muszą być skonfrontowane z teorią i praktyką dziedziny nauki, jaką jest nauczanie języka obcego wspomagane komputerowo (*Computer-Assisted Language Learning*), z takimi swoimi działami jak:

- *Computer-Mediated Communication (CMC)*
- *Computer-Managed Instruction (CMI)*
- *Computer-Assisted Instruction (CAI)*
- *Internet/Web-Assisted Language Learning (INTALL)*
- *Computer-Managed Testing (CMT)*
- *Computer-Adaptive Testing (CAT)*
- *Computer-Based Multimedia (CBM).*

Tak więc przy budowaniu kompetencji metodycznej nauczyciela w zakresie TIK należy wykorzystać takie praktyczne elementy jak email, chat czy blogi (CMC), wprowadzenie do programów-asystentów klasowych (*classroom assistant*) czy portali nauczania na odległość (*Learning Management Systems* – CMI), tworzenie interaktywnych materiałów dydaktycznych, również z edycją grafiki i dźwięku (CAI), tworzenie i prowadzenie lekcji

mieszanych, w klasie tradycyjnej ale z wykorzystaniem Internetu (*blended learning* – INTALL), tworzenie interaktywnych i multimedialnych testów językowych oraz ich publikowanie na platformie nauczania na odległość (CMT), możliwe sposoby wykorzystania edukacyjnych programów multimedialnych w przygotowaniu do lekcji (np. słowniki elektroniczne) czy prowadzenia lekcji (jak, dla przykładu, program leksykalny *WordBird's Wordland*). Proporcja rozłożenia treści programowych winna zależeć od indywidualnych potrzeb danej grupy czy studenta.

Przykładem praktycznej realizacji ww. modelu dydaktycznego może być program nauczania przedmiotu "Technologia informacyjna w pracy nauczyciela i tłumacza", realizowanego w ramach studiów wyższych zawodowych na kierunku filologia, specjalność lingwistyka stosowana w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. 30-godzinny kurs obligatoryjny obejmuje wybrane treści z zakresu objętego wymaganiami Rozporządzenia, dostosowanego do kształcenia dwukierunkowego (w zakresie dwóch języków obcych) oraz dwuspecjalizacyjnego (nauczyciela i tłumacza). Podkreślić należy fakt, że wybór treści kształcenia w zakresie TI został dostosowany do specyfiki kształcenia w systemie *pre-service*, gdzie brak możliwości odniesienia do praktyki szkolnej oraz nie do końca skryształizowane oczekiwania odnośnie wykonywania zawodu nauczyciela pociągają za sobą przesunięcie punktu ciężkości na wykorzystanie TI jako narzędzia w nauce i pracy (słowniki, korpusy, udział w listach dyskusyjnych, bazy terminologiczne, automatyczne programy tłumaczeniowe), co można zauważyć w sylabusie kursu zawartym poniżej:

1. Finding, evaluating and using Internet materials for classroom use.
2. Web-based activities.
3. Online authoring tools.
4. Corpora and concordancers.
5. Web dictionaries and glossaries.
6. Discussion groups and mailing lists.
7. Reviewing and sharing documents in a word processor.
8. Creating visual stimulus materials.
9. Computer-aided presentations.
10. Online course delivery systems.
11. Computer-Aided Translation tools.
12. Computer-assisted terminology management

Metody i środki realizacji kształcenia studentów w dziedzinie TIK

Istotnym elementem wpływającym w znaczący sposób na efektywność procesu kształcenia jest nie tylko dobór treści, ale również technik i procedur pracy oraz narzędzi służących do prowadzenia procesu dydaktycznego (por. Langdon, Taylor, 2005, gdzie można znaleźć dyskusję różnych narzędzi do prowadzenia kursów). Wśród istotnych elementów wpływających na efektywność kształcenia można wyróżnić:

- ❑ Uczenie się przez działanie - studenci najpierw sami wykonują zadania (np. WebQuest o WebQuestach), które po późniejszej analizie sami konstruują; pośrednio poznają narzędzia nauczania na odległość, po czym sami tworzą kurs;
- ❑ Dostęp do materiałów poza zajęciami - wykorzystana do prowadzenia zajęć platforma zdalnego nauczania "Moodle" daje możliwość dostępu do materiałów kursowych w każdym momencie, z kolei CD-ROM z materiałami podsumowujący cały kurs umożliwia uczestnikom pracy nad kursem w przyszłości;
- ❑ Zapewnienie uczestnictwa w kursie – analiza raportów uczestnictwa (raportu składowej) platformy "Moodle" daje prowadzącemu informację zwrotną na temat najczęściej i najrzadziej wykorzystywanych elementów kursu, a określenie minimalnej aktywności z późniejszym wyegzekwowaniem tego uczestnictwa (czy to stacjonarnego czy też online) przy pomocy raportów składowej wydatnie wpływa na stopień zaangażowania studenta w pracę z kursem;
- ❑ Współtworzenie kursu – ważnym elementem tego typu kursu jest jego współtworzenie przez uczestników, gdzie przesyłane zadania domowe są umieszczane na platformie do użytku przez wszystkich studentów.

Zakończenie

Szkolenie nauczycieli języków obcych, wobec sprecyzowanych standardów i treści określonych odpowiednimi przepisami, powinno zapewniać wiedzę i umiejętności wystarczające do faktycznego wypełniania wymogów awansu zawodowego nauczycieli oraz potrzeb procesu dydaktycznego. Należy jednak pamiętać o elastycznym podejściu do selekcji treści szkolenia, w celu ich jak najlepszego dostosowania do potrzeb, możliwości i umiejętności nauczycieli i studentów. Również techniki pracy oraz wykorzystane narzędzia powinny sprzyjać samodzielności studentów w tworzeniu wiedzy i stosowaniu tejże w praktyce szkolnej.

Bibliografia

- Godwin-Jones, B. (2003) *Blogs and Wikis: Environments for On-line Collaboration*. "Language Learning & Technology", 7 (2), maj 2003, 12-16, <http://llt.msu.edu/vol7num2/emerging/>.
- Harris, J. (1995a) *Educational Telecomputing Activities: Problem-Solving Projects*. "Learning and Leading with Technology", 22 (8), <http://lrs.ed.uiuc.edu/mining/May95-TCT.html>.
- Harris, J. (1995b) *Educational Telecomputing Projects: Information Collections*. "The Computing Teacher", 22 (7), <http://lrs.ed.uiuc.edu/Mining/April95-TCT.html>.
- Krajka, J. (2001) *School Partnerships on the Web – Using the Internet to Facilitate School Collaboration*. "Teaching English with Technology", 1 (1), http://www.iatefl.org.pl/call/j_article.htm.
- Krajka, J. (2002) *Training Online Teachers of English - The Biggest Challenge to Online Learning*. "Teaching English with Technology", 2 (1), http://www.iatefl.org.pl/call/j_article7.htm#kraj.
- Krajka, J. (2003) *Making Web-Based Quizzes in an Instant*. "Teaching English with Technology", 3 (1), styczeń 2003, http://www.iatefl.org.pl/call/j_tech12.htm.
- Krajka, J. (2004a) *Technologia informacyjna w pracy nauczycieli języka angielskiego – działalność programu INSETT. Praktyka programu INSETT. Opinie i wydarzenia*. Warszawa: CODN, 48-51.
- Krajka, J. (2004b) *Creating Internet-Based Lessons*. "CALL Review, The Journal of the Computer SIG", październik 2004, 25-32.
- Langdon, S., Taylor, J. (2005) *Making Our Lives Easier: Using Free Learning Management Systems in the ESL Environment*. "Teaching English with Technology", 5 (3), lipiec 2005, http://www.iatefl.org.pl/call/j_tech22.htm.
- March, T. (1997) *Working the Web for Education. Theory and Practice on Integrating the Web for Learning*. <http://www.ozline.com/learning/theory.html>.
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 sierpnia 2000r. w sprawie uzyskiwania stopni awansu zawodowego przez nauczycieli (Dz.U. z 2000r. Nr 70, poz.825).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 września 2004 roku w sprawie standardów kształcenia nauczycieli (Dz.U. z 2004r. Nr 207, poz. 2110).

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 1 grudnia 2004 roku w sprawie uzyskiwania stopni awansu zawodowego przez nauczycieli (Dz.U. z 2004r. Nr 260, poz. 2593).

Sysło, M.M. (2001) *Przygotowanie nauczycieli w zakresie technologii informacyjnej – stan, wyzwania, propozycje, przykłady dobrej praktyki* w J. Migdałek, B. Kędzierska, *Informatyczne przygotowanie nauczycieli*, Materiały konferencji „Informatyczne przygotowanie nauczycieli”, AP Kraków, 2001. Kraków: Rabid, 17-28.

Sysło, M.M. (2003) *Standardy przygotowania nauczycieli w zakresie technologii informacyjnej i informatyki*. Komputer w Szkole, 2/2003.

Aneks - ANALIZA UMIEJĘTNOŚCI I POTRZEB UCZESTNIKÓW

1. Określ, na ile potrafisz wykonać następujące operacje:

	Robię to bez problemu	Nie jestem pewien, czy bym sobie z tym poradził/a	Nie wiem, co to jest i/lub nigdy tego nie robiłem/am
Efektywne przeszukiwanie Internetu			
Tworzenie i wysyłanie wiadomości email			
Tworzenie interaktywnej krzyżówki			
Tworzenie materiału wizualnego w edytorze tekstu			
Planowanie i przeprowadzenie lekcji z użyciem Internetu			
Znalezienie i użycie tezausa sieciowego			
Tworzenie prezentacji komputerowej			
Znalezienie i zapisanie się do wybranej grupy dyskusyjnej			
Rozpoczęcie wymiany listów elektronicznych			

2. Uszereguj podane poniżej treści kursu w kolejności od najbardziej do najmniej przydatnych w Twojej praktyce szkolnej:

1.	Przeszukiwanie Internetu w poszukiwaniu materiałów dydaktycznych	
2.	Wspomaganie nauczania sprawności językowych przez Internet	
3.	Tworzenie i prowadzenie lekcji	

internetowych	
4. Tworzenie interaktywnych materiałów dydaktycznych przy pomocy programów autorskich	
5. Narzędzia komunikacyjne (email, chat, grupy dyskusyjne) w nauczaniu	
6. Zastosowanie sieciowych narzędzi językowych (słowniki, translatory) w przygotowaniu do lekcji	
7. Internet w procesie samodoskonalenia nauczyciela	
8. Metoda pracy projektowej z wykorzystaniem programów do tworzenia prezentacji komputerowych	
9. Ewaluacja i wykorzystanie multimedialnych programów edukacyjnych	
10. Edytor tekstu w przygotowaniu materiałów dydaktycznych	

3a. Jakie są Twoje możliwości dostępu do komputera i Internetu w domu/pracy dla tworzenia materiałów dydaktycznych:

3b. Jakie są w Twojej szkole możliwości prowadzenia zajęć z j. angielskiego w pracowni komputerowej:

3c. Scharakteryzuj pokrótce sprzęt, do którego masz dostęp (rodzaj oprogramowania, łącze internetowe, drukarka, skaner, nagrywarka CD):